

La mort recent d'en Josep Pedrola, que havia estat un gran afeccionat al teatre, un bon actor i director de grups d'aficionats, m'ha fet pensar en dedicar un dels meus espais a glossar aquest aspecte artístic de la nostra vida local. Evidentment que no es tracta de fer una història exhaustiva del teatre d'aficionats a Cambrils, que seria llarga i potser difícil d'exposar d'una manera rigorosa, sinó més aviat d'unes pinzellades, per la meua part una mica nostàlgiques, d'un temps en que el teatre ocupava un lloc preeminent dins la parcel·la cultural de la Vila. I aquest temps el podríem emmarcar entre els primers anys de la dècada dels quaranta i potser fins les darreries de la dels cinquanta. Vint anys aproximadament. Unes dates no massa rigoroses, però per allí.

Puntualitzem que no és que no s'hagi fet teatre a Cambrils en temps més acostats, ni de bon tros. Els grups Xerínola i La Teca encara n'estan fent avui i amb notables èxits que demostren un bon fer i una conjunció d'esforços que cal que agraïm els que ens atrada el teatre, però les representacions són més esporàdiques i l'ambient general no és tan propici a remerciar amb l'assistència la dedicació, afany i suors que costa el posar en escena una obra de teatre.

Ni tampoc no voldria dir que abans d'aquest període concret que he apuntat tampoc no s'hagués fet teatre. Ja molt abans de la nostra dissortada guerra civil, 1936-39, també se'n feia i segurament també a començaments de segle, el que passa és que a mida que els anys corren es fa molt més difícil de trobar les dades pertinents per dir, d'una forma mitjanament verosímil, coses que s'assemblin una mica a la realitat. És per això que voldria situar-me, per damunt per damunt, en les dates que he apuntat més avant.

Els grups d'aficionats, en les diferents èpoques, han tingut necessàriament un aglutinador comú, moltes vegades a l'entorn d'una entitat, i lògicament han hagut de menester una sala i un escenari. Els anys més o menys immediats a la guerra, i no vull remuntar-me més enllà en el temps, el teatre, fos posat en escena per companyies professionals o per grups d'aficionats, girava entorn de les sales de «La cadira» i de l'Agrària. Es tractava de la Societat Coral «El porvenir», que aquest era el nom oficial de la primera, i de la Unió Agrària Autonomista la segona, aquesta com successora, durant els anys de la república, del Centre Catòlic d'Obrers del temps de la monarquia. Aquestes societats comptaven cadascuna amb un elenc escènic que donava representacions en determinades festes de l'any.

En la post-guerra alguna d'aquestes coses van canviar. «El porvenir» es va dissoldre l'any 36 i l'«Agrària» ja no va aixecar el cap, amb el nou règim, ja que l'entitat tenia un marcat de catalanista, de

Teatre d'aficionats

Josep Salceda i Castells

Repertiment de l'obra "Terres enllà"

dretes, però catalanista a la fi i això en els temps que corrien era matèria de persecució. A més, l'any 1938, en un dels bombardejos que va sofrir la Vila per part dels avions «nacionals», unes bombes van caure a sobre de l'edifici, que era al carrer de Sant Plàcid, i sala de cafè, instal·lacions i teatre van quedar del tot destruïts, convertint-se el local en solar. L'edifici i les dependències de «La cadira», en canvi, van passar a mans privades i es van conservar durant molts anys el cafè i el teatre. En la sala es feia majoritàriament cinema, però també i força, va servir per teatre.

Per aquests anys, la Congregació Mariana va assolir una empenta notabilíssima a l'empar de la comunitat dels Germans de La Salle. I, apart que la Congregació era una entitat eminentment de signe religiós, tampoc no hi mancaven unes seccions de caire lúdic, com podien ser la d'esports o l'artística, dins la qual molt aviat va formar-se un grup de teatre. Amb els anys els diferents espais del que és el col·legi La Salle han sofert, naturalment, diverses destinacions d'ús. En els meus anys d'alumne l'edificació que toca al carrer de Foix eren aules, però després de la guerra van ser enderrocats els envans de separació i tot l'espai es va convertir en sala de teatre, amb un escenari provisional dins la mateixa sala. I aquesta petita saleta va ser en realitat el germen esponerós d'un esclat esplèndid de l'afecció pel teatre.

Es va formar primer un grup d'actors. Després, simultàniament, un altre i en un moment determinat un tercer, tots els quals assajaven i feien representacions sincronitzant els dies. La manera de solventar la participació en els grups anava una mica com en les societats esportives: es formaven «equips», els més veterans i preparats, uns de «segona divisió» i uns de més joves que, segons les seves qualitats, passaven als grups de «categoria superior».

La veritat és que la gent del poble

donava força i suport a la tasca dels actors i la saleta s'omplia uns dies més i uns altres menys, però la gent hi acudia. Es va donar el cas que un o dos anys es van fer representacions de teatre tots els diumenges de quaresma en un temps en què aquest període de l'any litúrgic es recomanava de no assistir a espectacles «frívols» incloent entre aquests el mateix cinema.

Tot això, i de cap manera volem dir que seguim un ordre cronològic en les dades, va fer veure la necessitat d'ampliar la sala i de poder disposar d'un escenari més gran i especialment adequat per facilitar la pujada i baixada dels decorats amb rapidesa i sense necessitat de plegar-los. Es van fer les obres pertinents, solventades econòmicament amb crèdits i donatius, i es va aixecar l'edifici com és actualment. La inauguració va ser el dia de Nadal del 1945. L'obra inaugural, com no podia ser

menys, va ser «L'Estel de Natzaret» de tan llarga tradició a Cambrils en les diades nadalenques.

Amb els anys es van representar un munt d'obres. Intentarem de fer-ne un llistat que s'ha pogut configurar, no solament amb els meus records personals, sinó amb l'ajuda i la memòria de varis dels actors d'aquells temps, entre ells en Carles Martí i en Jaume Príncep. Així podem referir-nos a «Maleit de Déu», «El misteri del bosc», «El rodamón», «La fallida», «Lluites rurals», «Embolica que embolica», «EL pallasso del circ», «La mala ley», «L'hereu de la Baronia», «Carles de Viana», «El ferrer de tall», «La botifarra de la llibertat» i d'altres. Hem de fer esment, però, d'una obra que va assolir un èxit fora del comú, que va ser representada diverses vegades a Cambrils i en diverses localitats veïnes. Ens referim a «Terres enllà» d'en Francesc Rossich i el repertiment de la qual es pot veure a la foto. D'esquerra a dreta: Carles Martí, el seu germà Josep, Jaume Príncep, Salvador Colom, Josep Pedrola i Joan Rovira. Mig agenollat Ferran Vidiella, que feia d'apuntador, i que porta a la mà el trofeu del Concurs Provincial de Teatre que, entre una aferrissada competència, va guanyar el grup cambrilenc. De totes maneres, no voldria acabar sense fer una obligada referència a que no tot el teatre que es feia a Cambrils es representava a l'escenari de la Congregació. També al de «La cadira» que he mentat al principi es donaven unes representacions que tampoc no desdeien de la fama teatral de Cambrils. Allí altres grups d'actors representaven amb èxit obres com «La puntaire de la costa», «Cinc fills», «Terra baixa», «El port de les boires», «El recluta», «L'hostal de la Glòria» i d'altres. Obres dramàtiques i obres còmiques, que amb tots els gèneres es defensaven els bons actors cambrilencs.

El que sí podem dir és que el teatre d'aficionats ha tingut sempre a la nostra Vila un gran predicament, i ha fet passar hores inoblidables a actors i espectadors.